

BESIGHEIDSTUDIES

GRAAD 10

Olimpiade Vraestel

Ronde Twee

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 2 Augustus 2023

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 3 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 3 moontlike antwoorde (A B C D)
Slegs een antwoord is korrek.
Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

PROVERTO EBW OLYMPIADE 2023 – GRAAD 10

VAK: Besigheidstudies

Onderwerp: Mikro-Omgewing

Suid-Afrika se werkloosheidskoers in die eerste kwartaal van 2023 is op 32,9 % aangeteken en is van die hoogste ter wêreld.

([https://www.statssa.gov.za/?p=16312#:~:text=SA%20labour%20market,yond%20unemployment%20%E2%80%93%20Time%2DRelated%20Underemployment%20in%20the%20SA%20labour%20market,the%20highest%20in%20the%20world.](https://www.statssa.gov.za/?p=16312#:~:text=SA%20labour%20market,yond%20unemployment%20%E2%80%93%20Time%2DRelated%20Underemployment%20in%20the%20SA%20labour%20market,the%20highest%20in%20the%20world.,), besoek 2023/06/08)

1. Werkloosheid is 'n makro omgewingsprobleem. Hoe beïnvloed dit die mikro-omgewing?
 - A 'n Toename in produksie namate die vraag na goedere en dienste toeneem.
 - B 'n Afname in produksie namate die vraag na goedere en dienste toeneem.
 - C 'n Toename in produksie namate die vraag na goedere en dienste afneem.
 - D 'n Afname in produksie namate die vraag na goedere en dienste afneem.

2. 'n Dienskontrak of 'n werkskontrak is 'n soort kontrak wat in die arbeidsreg gebruik word om regte en verantwoordelikhede tussen partye toe te skryf. Wanneer die Menslike Kapitaal bestuurder 'n nuwe kontrak opstel, moet hy/sy die Wet op Basiese Diensvoorwaardes in gedagte hou. Wat is die minimumloon volgens hierdie wet?
 - A R15,60 per uur
 - B R21,69 per uur
 - C R23,19 per uur
 - D R25,42 per uur

3. Dui aan of elk van die volgende situasies vir 'n entrepreneur 'n sterkpunt, 'n swakpunt, 'n geleentheid, of 'n bedreiging verteenwoordig.
 1. Cholera uitbreking in Gauteng.
 2. Geskoolde werknemers.
 3. WVF-fonds in geval van werkloosheid.
 4. Styging in petrolprys.
 - A
 1. Bedreiging
 2. Sterkpunt
 3. Geleentheid
 4. Bedreiging
 - B
 1. Swakpunt
 2. Geleentheid
 3. Sterkpunt
 4. Swakpunt
 - C
 1. Geleentheid
 2. Swakpunt
 3. Bedreiging
 4. Geleentheid
 - D
 1. Sterkpunt
 2. Swakpunt
 3. Geleentheid
 4. Bedreiging

4. Wie benodig die inligting om besluite te kan neem rakende die toekoms van 'n besigheid en om hulle in die rigting van hul visie en missie te lei?
- A Topvlak bestuur.
 - B Middelvlak bestuur.
 - C Laevlak bestuur.
 - D Dag-tot-dag bestuur.

Onderwerp: Mark Omgewing

The youth remain vulnerable in the labour market, with the first quarter of 2023 results showing that the total number of unemployed youth (15-34 years) increased by 241 000 to 4,9 million while there was an increase of 28 000 in the number of employed youth to 5,6 million during the same period.

Die jeug bly kwesbaar in die arbeidsmark, met die eerste kwartaal van 2023 se resultate wat toon dat die totale aantal werklose jeugdige (15-34 jaar) met 241 000 tot 4,9 miljoen toegeneem het, terwyl daar in dieselfde tydperk 'n toename van 28 000 in die aantal werkende jeugdige tot 5,6 miljoen was.

(<https://www.statssa.gov.za/publications/P0211/Media%20release%20QLFS%20Q1%202023.pdf>, besoek 2023/06/08)

5. Werkloosheid is 'n makro omgewingsprobleem. Hoe beïnvloed dit die mark-omgewing?
- A Minder belasting is vir die regering beskikbaar.
 - B Minder kliënte is beskikbaar aangesien minder besteebare inkomste beskikbaar is.
 - C Toename in kliënte namate die vraag na goedere toeneem.
 - D Geen effek op die mark-omgewing nie.

Gebruik die illustrasie hier onder en beantwoord Vrae 6 en 7.

Figuur 1: <https://study.com>

6. Bostaande illustrasie is 'n voorbeeld van onetiese bemaking. Hoe beïnvloed dit die mark-omgewing?
- A 'n Kultuur van wantroue word tussen belanghebbendes in die mark geskep.
 - B Kliënte het onetiese bemaking begin verwag en word nie daardeur gepla nie.
 - C 'n Kultuur van vertroue word tussen besighede en verskaffers geskep.
 - D Daar sal geen direkte uitwerking/invloed op die mark-omgewing wees nie.

7. Watter onetiese praktyk word in die illustrasie oortree?
- A Druktaktiek
 - B Verbruikersadvertensies
 - C Materialisme
 - D Misleidende advertensies
8. _____ is 'n voorbeeld van 'n strategiese alliansie.
- A Woolworths en WWF
 - B Pick n Pay en BP
 - C Checkers en Shoprite
 - D Samsung en Huawei
9. Die SABS is 'n voorbeeld van 'n _____.
- A tussenganger
 - B NRO
 - C bedryfsreguleerder
 - D finansiële instelling

Onderwerp: Makro-Omgewing

10. Vul die ontbrekende inligting in vir die onderstaande stelling wat in Maart 2022 op StatsSA gepubliseer is.
- Met 'n toekomsblik, word reële BBP-groei in 2023 op _____ geprojekteer, wat 'n beduidende toename in die intensiteit van kragonderbrekings, swakker kommoditeitspryse en die eksterne omgewing weerspieël.
- A 0,1%
 - B 0,5%
 - C 2,0%
 - D 3,1%
11. Die _____ bevorder die gebruik van veiligheidstoerusting in die werkplek.
- A WBV
 - B WBDV
 - C VOW
 - D WVF
12. Die volgende instrument word gebruik om die makro-omgewing te ontleed:
- A Porter se model
 - B PESTLE analise
 - C SSGB analise
 - D Omgewingsanalise

13. Die _____ aard van die omgewing skep uitdagings vir die besigheid.

- A komplekse
- B dinamiese
- C veelvuldige fasette
- D Al die bogenoemde.

14. Die infrastruktuur van 'n land is:

- A Kapitaal goedere
- B Verbruikersgoedere
- C Kollektiewe goedere
- D Produsente goedere

15. Ongeveer ____ van die Suid-Afrikaanse volwasse bevolking is met MIV besmet.

- A 10%
- B 13,7%
- C 15%
- D 20%

Onderwerp: Sake-Sektore

16. Masjiene en toerusting wat tydens die vervaardigingsproses gebruik word is _____.

- A Kapitaal goedere
- B Verbruikersgoedere
- C Kollektiewe goedere
- D Sekondêre goedere

17. Vul die ontbrekende inligting in vir die onderstaande stelling wat deur Stats SA gepubliseer is.

Die _____ was die belangrikste dryfvere vir groei aan die aanbodkant van die ekonomie.

- A landbou en mynbou
- B bankwese en kleinhandel
- C onderwys en infrastruktuur
- D vervaardiging en finansies

18. Watter maatskappy het die volgende stelling rakende hul Korporatiewe Maatskaplike Verantwoordelikheid vrygestel?

“Daar is baie min betroubare data oor mense met gestremdhede, en wat wel bestaan, is ongelooflik gefragmenteerd. Dit beteken dat hul behoeftes vir beleidmakers grootliks onsigbaar is en meestal deur die wêreldgemeenskap geïgnoreer word.”

- A Tesla
- B Microsoft
- C Apple
- D Coca-Cola

19. Die produk word deur die verskaffer afgelewer net voordat jy dit benodig.
- A SSGB
 - B BSC
 - C RIMS
 - D Net betyds (JIT)

Onderwerp: Sosio-ekonomiese kwessies

20. 'n Nie-winsgedrewe organisasie is staan bekend as 'n _____.
- A NSO
 - B SAB
 - C NOG
 - D GNO
21. Die beskikbaarheid van water, elektrisiteit, vervoer en arbeid binne 'n gebied staan bekend as _____.
- A infrastruktuur
 - B kapitaal uitleg
 - C belegging
 - D bates
22. Watter een van die volgende is nie 'n sosio-ekonomiese kwessie nie?
- A Beurtkrag
 - B Armoede
 - C MIV/VIGS
 - D Werkloosheid
23. Wat word as die grootste oorsaak van onopgevoede/ongeletterde jeug beskou?
- A Gebrek aan finansiële hulpbronne.
 - B Gebrek aan regeringsbeleid.
 - C Gebrek aan opvoedkundige infrastruktuur.
 - D Gebrek aan ouerbetrokkenheid.
24. Watter van die volgende is 'n algemene sosiale impak van oorlog?
- A Verplasing van bevolkings.
 - B Ekonomiese groei.
 - C Kulturele bewaring.
 - D Verhoogde toegang tot gesondheidsorg.

Onderwerp: Vorms van Eienaarskap

25. Kies die korrekte proses vir die bestuur van 'n sakeonderneming.
- A Identifisering van 'n geleentheid; Assessering van hulpbronne benodig; Ontwikkeling van 'n besigheidsplan; Bestuur van entrepreneuriese onderneming.
 - B Bestuur van entrepreneuriese onderneming; Assessering van hulpbronne benodig; Identifisering van 'n geleentheid; Ontwikkeling van 'n besigheidsplan.
 - C Assessering van hulpbronne benodig; Identifisering van 'n geleentheid; Ontwikkeling van 'n besigheidsplan; Bestuur van entrepreneuriese onderneming.
 - D Ontwikkeling van 'n besigheidsplan; Assessering van hulpbronne benodig; Identifisering van 'n geleentheid; Bestuur van entrepreneuriese onderneming.
26. Watter een van die volgende begrippe word deur hierdie stelling gedefinieer: Die dood/afsterwe van die eenaar van 'n onderneming sal nie die bestaan van die onderneming beïnvloed nie?
- A Solvensie
 - B Kontinuiteit
 - C Aanspreeklikheid
 - D Likwidasië
27. Watter van die volgende elemente moet 'n onderneming oorweeg om gevestig te word?
- A Gebeurlikheidsplan
 - B Plan van aksie
 - C Besigheidsplan
 - D Doelwitplan
28. Verduidelik die term “progressiewe belasting”.
- A Hoër belastingkoerse vir diegene met hoër inkomste of meer rykdom.
 - B Die belastingbetaler se vermoë om te betaal.
 - C 'n Besigheid wat nie inkomstebelasting betaal nie.
 - D 'n Enkelbedrag belasting.
29. Wat is die maksimum hoeveelheid belasting betaalbaar deur maatskappye?
- A 16%
 - B 23%
 - C 27%
 - D 45%
30. Watter van die volgende begrippe beteken dat 'n persoon, volgens die wet, toestemming het om kontrakte soos vennootskapsooreenkomste aan te gaan?
- A Sessie
 - B Kontraktuele kapasiteit
 - C Subrogasie
 - D Fidusiêre kapasiteit